

Etusivu>Sinun oikeutesi>Perusoikeudet>Mistä saan apua?>Toimivaltaiset tuomioistuimet ja elimet>**Perusoikeudet**

Perusoikeudet

Suomi

Kansalliset tuomioistuimet

Kansalliset ihmisoikeuselimet

Oikeusasiamies

Erikoistuneet ihmisoikeuselimet

Muut

Kansalliset tuomioistuimet

Käräjäoikeudet käsittelevät rikos-, riita- ja hakemusasioita. Alioikeuden ratkaisu voidaan yleensä saattaa ylemmän tuomioistuimen tutkittavaksi.

Käräjäoikeuden ratkaisusta valitetaan hovioikeuteen. Hovioikeuden ratkaisuun taas voi hakea muutosta korkeimmasta oikeudesta, jos korkein oikeus antaa valitusluvan.

Hallinto-oikeudet käsittelevät viranomaisten päätöksistä tehtyjä valituksia. Hallinto-oikeuden päätökseen haetaan muutosta korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Erityistuomioistuimia ovat markkinaoikeus, työtuomioistuin, vakuutusosasto ja valtakunnanoikeus.

Tuomioistuinten yhteystiedot löytyvät kotisivuilta:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index.html>

<https://oikeus.fi/en/index/yhteystiedot.html>

Kansalliset ihmisoikeuselimet

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian yhteyteen perustettiin vuonna 2012 toiminnallisesti itsenäinen ja riippumaton Ihmisoikeuskeskus.

Ihmisoikeuskeskuksen tehtävänä on edistää perus- ja ihmisoikeuksia koskevaa tietoutta, kasvatusta, koulutusta ja tutkimusta sekä näihin liittyvää yhteistyötä. Keskus laatii selvityksiä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta sekä tekee aloitteita ja antaa lausuntoja perus- ja ihmisoikeuksien edistämiseksi. Ihmisoikeuskeskus osallistuu myös kansainväliseen perus- ja ihmisoikeusyhteistyöhön. Ihmisoikeuskeskus ei käsittele kanteluita tai muita yksittäistapauksia, jotka kuuluvat ylimpien laillisuusvalvojen toimivaltaan.

Ihmisoikeuskeskus osallistuu myös kansainväliseen perus- ja ihmisoikeusyhteistyöhön. Ihmisoikeuskeskus ei käsittele kanteluita tai muita yksittäistapauksia, jotka kuuluvat ylimpien laillisuusvalvojen toimivaltaan.

Oikeusasiamies

Eduskunnan oikeusasiamies

Eduskunnan oikeusasiamiehen puoleen voi kääntyä, kun epäilee, että viranomainen tai virkamies ei ole noudattanut lakia tai täyttänyt velvollisuuksiaan.

Lainvastaista on esimerkiksi perusoikeuksien loukkaukset. Oikeusasiamiehelle voi kannella kuka hyvänsä. Kantelun voi tehdä itseään koskevasta asiasta, mutta kannella voi myös toisen puolesta tai yhdessä muiden kanssa. Oikeusasiamies tutkii kantelun, jos sen perusteella on aihetta epäillä, että viranomainen on toiminut lainvastaisesti. Kantelun tutkinta on maksutonta. Kun oikeusasiamies tutkii kantelun, hän kuulee kantelun kohdetta. Lisäksi hän pyytää selvityksiä ja lausuntoja viranomaisilta ja voi tarvittaessa määrätä kansliansa tarkastajat tekemään tutkimuksia. Kantelun tutkinta on maksutonta.

Oikeusasiamiehen ankarin keino puuttua lainvastaiseen toimintaan on virkasyte. Oikeusasiamies voi antaa virkamiehelle myös huomautuksen.

Tavallisimmin hän ilmaisee käsityksensä menettelyn lainvastaisuudesta tai laiminlyönnistä ja muistuttaa lainmukaisesta tavasta toimia. Oikeusasiamies voi myös tehdä esityksen virheen korjaamiseksi. Hän voi myös kiinnittää valtioneuvoston huomiota säännöksissä havaitsemiinsa puutteisiin.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

Käyntiosoite: Arkadiankatu 3, Helsinki

Postiosoite: 00102 Eduskunta

Kotisivu: <https://www.oikeusasiamies.fi/fi/>

Puhelin: (09)*4321

Faksi: (09) 432 2268

Sähköposti: eo-kirjaamo@eduskunta.fi

Valtioneuvoston oikeuskansleri

Oikeuskanslerin puoleen voi kääntyä joko omassa asiassaan tai muutenkin, jos katsoo, että viranomainen, virkamies tai muu julkista tehtävää hoitava henkilö tai yhteisö on menettänyt virheellisesti tai laiminlyönyt velvollisuutensa tai asianajaja on laiminlyönyt velvollisuuksiaan. Oikeuskanslerin puoleen voi kääntyä myös silloin, kun katsoo, ettei perustuslain takaama perusoikeus tai ihmisoikeus ole toteutunut. Lakimiesesittelijät valmistelevat kanteluasiat ja hankkivat tarvittavat lisäselvitykset viran puolesta. Kantelijalle varataan tavallisesti mahdollisuus vastineen antamiseen. Kanteluun lähetetään kirjallinen vastaus postitse. Oikeuskanslerinviraston palvelut ovat kantelijalle maksuttomia.

Seurauksena lainvastaisesta tai virheellisestä menettelystä oikeuskansleri voi antaa virheen tehneelle huomautuksen tai ohjeen oikeasta menettelystä vastaisen varalle tai vakavammissa tapauksissa määrätä syytteen nostettavaksi. Oikeuskanslerilla on valta tarvittaessa tehdä esitys säädösten tai ohjeiden muuttamisesta, tuomion purkamisesta taikka muusta ylimääräisestä muutoksenhausta. Oikeuskanslerin tutkinta sinänsä saattaa johtaa myös siihen, että viranomainen tai virkamies korjaa itse virheensä.

Oikeuskanslerinvirasto

Käyntiosoite: Snellmaninkatu 1, HELSINKI

Postiosoite: PL 20, 00023 VALTIONEUVOSTO

Kotisivu: <https://www.okv.fi/fi/>

Puhelin: (09) 16001

Telefaksi: (09) 160 23975

Kirjaamo: (09) 160 23950

Sähköposti: kirjaamo@okv.fi

Tiedotus: (09) 160 23955

Sähköposti: tiedotus@okv.fi

Erikoistuneet ihmisoikeuselimet

Lapsiasiavaltuutettu

Lapsiasiavaltuutetulle on laissa määritelty seuraavat tehtävät:

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oikeuksien toteutumisen seuranta

Päätöksentekijöihin vaikuttaminen lapsinäkökulmasta

Yhteydenpito lapsiin ja nuoriin ja heiltä saadun tiedon välittäminen päätöksentekijöille

Lapsia koskevan tiedon välittäminen lasten parissa työskenteleville, viranomaisille ja muulle väestölle

Yhteistyön kehittäminen lapsipolitiikan toimijoiden välillä

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen edistäminen

Lapsiasiavaltuutetun toimisto

Vaasankatu 2

40100 Jyväskylä

Sähköposti: lapsiasiavaltuutettu@stm.fi

Faksi: (014) 337 4248

Kotisivu: <http://www.lapsiasia.fi/>

Tasa-arvoelin

Tasa-arvovaltuutettu

Tasa-arvovaltuutetun tehtävänä on valvoa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun noudattamista ja erityisesti syrjintäkiellon ja syrjivän ilmoittelun kiellon noudattamista edistää aloitteiden, neuvojen ja ohjeiden avulla lain tarkoituksen toteutumista antaa tietoja tasa-arvolaista ja sen soveltamisesta seurata naisten ja miesten tasa-arvon toteutumista yhteiskuntaelämän eri aloilla. Tasa-arvovaltuutettu valvoo myös sukupuolivähemmistöjen syrjintäsuojan toteutumista.

Tasa-arvovaltuutetun toimisto

Postiosoite: PL 33, 00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite: Meritullinkatu 1, 00170 Helsinki

Neuvontapuhelinnumero: (09) 1607 3248 (ma - to 9 - 11 ja 13 - 15, pe 9 - 12)

Kirjaamo: puh. (09)1607 4427

Sähköposti: tasa-arvo@stm.fi

Fax: (09) 1607 4582

Kotisivu: <https://www.tasa-arvo.fi>

Vähemmistövaltuutettu

Vähemmistövaltuutettu on viranomainen, jonka perustehtävänä on edistää etnisten vähemmistöjen ja ulkomaalaisten asemaa, yhdenvertaisuutta ja oikeusturvaa sekä hyviä etnisiä suhteita Suomessa. Vähemmistövaltuutettu on myös kansallinen ihmiskaupparaportointia. Vähemmistövaltuutetun puoleen voi kääntyä esimerkiksi jos on omakohtaisesti kokenut etnistä syrjintää tai on muuten havainnut sitä tapahtuvan.

Syrjintätapauksissa vähemmistövaltuutettu voi

antaa ohjeita, neuvoja ja suosituksia tai tehdä aloitteita, jotta syrjintää ei jatketaisi tai uusittaisi

edistää sovintoa asianosaisten kesken

pyytää syrjinnästä epäillyltä viranomaiselta tai elinkeinonharjoittajalta selvityksiä asiasta

asettaa uhkasakon, jollei syrjinnästä epäilty anna pyydettyä selvitystä

viedä tai auttaa asiakasta viemään asian syrjintälautakuntaan

Vähemmistövaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Mikonkatu 25, Helsinki

Postiosoite: PL 26, 00023 VALTIONEUVOSTO

Asiakaspalvelunumero: 071 878 8666, Puhelinpäivystys arkisin klo 10-12

Puhelinnumero (vaihe): 071 878 0171

Sähköposti: ofm@ofm.fi

Kotisivu: <https://www.syrjinta.fi/>

Tietosuojaelin

Tietosuojavaltuutettu

Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on käsitellä ja ratkaista henkilötietojen ja luottotietojen käsittelyä koskevat asiat siten kuin henkilötietolaissa ja luottotietolaissa säädetään sekä hoitaa muut mainituista laeista johtuvat tehtävät. Valtuutetun kuuluu myös seurata näiden tietojen käsittelyn yleistä kehitystä ja tehdä tarpeelliseksi katsomiaan aloitteita. Lisäksi valtuutetun tulee huolehtia toimialaansa kuuluvasta tiedotustoiminnasta sekä henkilötietojen käsittelyyn liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä. (Laki tietosuojalautakunnasta ja tietosuojavaltuutetusta 27.5.1994/389)

Henkilötietojen käsittelyä koskevat, ohjausta ja neuvontaa sisältävät tietosuojavaltuutetun kannanotot eivät ole sitovia päätöksiä. Varsinaista päätösvaltaa käyttää tällaisissa asioissa tietosuojalautakunta, jonne valtuutettu voi viedä asian, jos rekisterinpitäjä ei noudata valtuutetun ohjausta. Valtuutettu voi myös ilmoittaa asian syytteesenpanoa varten.

Tietosuojavaltuutettu tekee ratkaisuja myös rekisteröityjen oikeuksien toteutumisesta. Henkilötietolain valvontajärjestelmä perustuu pitkälti rekisteröidyn mahdollisuuteen selvittää, mitä tietoja hänestä on kerätty ja talletettu sekä mahdollisuuden tarvittaessa saattaa asia tutkittavaksi. Näin rekisteröity voi myös varmistaa, että hänestä rekisteröidyt tiedot ovat oikeita. Tarkastusoikeuden toteuttamista tai tiedon korjaamista koskevissa asioissa valtuutetun päätökset ovat sitovia ja valituskelpoisia.

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Postiosoite: PL 315, 00181 Helsinki

Käyntiosoite: Albertinkatu 25A, 3.krs

Kotisivu: <http://www.tietosuoja.fi/fi/>

Puhelin: 010 36 66700

Fax: 010 36 66735

Sähköposti: tietosuoja@om.fi

Muut

Oikeusapu

Oikeusapu tarkoittaa sitä, että kansalainen voi saada itselleen oikeudellisen asian hoitamista varten avustajan kokonaan tai osittain valtion varoilla. Oikeusapu kattaa kaikki oikeudelliset asiat. Oikeusapua ei kuitenkaan yleensä myönnetä, jos hakijalla on oikeusturvavakuutus, josta asian kulut voidaan korvata. Rikosoikeudenkäynnissä turvataan vastaajalle tietyissä tilanteissa hänen taloudellisesta asemastaan riippumatta puolustaja valtion varoin. Vakavien väkivaltarikosten ja seksuaalirikosten uhri voi tuloistaan riippumatta saada valtion varoin kustannettavan oikeudenkäyntiavustajan. Oikeusapua ei anneta yrityksille eikä yhteisöille. Ulkomailla hoidettavissa asioissa oikeusapu kattaa oikeudellisen neuvonnan.

Oikeusapua tarjoavat oikeudenkäyntiasioissa julkiset oikeusavustajat, asianajajat ja muut lakimiehet ja muissa asioissa julkiset oikeusavustajat. Julkiset oikeusavustajat työskentelevät valtion oikeusaputoimistoissa. Toimistot sijaitsevat yleensä samoilla paikkakunnilla kuin käräjäoikeudet. Oikeusaputoimistojen yhteystiedot löytyvät kotisivuilta osoitteesta <https://oikeus.fi/fi/index/yhteystiedot.html>.

Pakolaisneuvonta

Pakolaisneuvonta ry on kansalaisjärjestö, joka antaa oikeudellista apua ja neuvontaa turvapaikanhakijoille, pakolaisille ja muille ulkomaalaisille Suomessa. Lisäksi yhdistys toimii turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien aseman parantamiseksi Suomessa sekä seuraa Euroopan unionin turvapaikka- ja pakolaispolitiikan kehitystä.

Kotisivu: <http://www.pakolaisneuvonta.fi>

Päivitetty viimeksi: 30/06/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.